

פרשת נצבים

אתם נצבים היום בולכם וגו' (כט, ט). יש לבאר על דרך אמרס ז"ל (מגילה כא ע"א) רכות בעמידה קשות בישיבה, יען דבר שנוח אל האדם מקבלים אף בעמידה. וידוע (זוה"ק ח"ג רלא.) כי היום רומז על ראש השנה יום הדין. ומנטיח הכתוב אתם נצבים היום, כי לא ישפוט אותנו בקשות, רק ברכות וברחמים שנוח לקבלו מפילו בעמידה ומהיר לשמוע כפירוש רש"י ז"ל שם במגילה.

עוד יש לומר על פי דאיתא בתיקוני זוהר (תיקון יח, לה:) ז"ל, ובזימנא דשכינתא סמיכת לה, מיד קלא נפיק בן אדם עמוד על רגליך (יחזקאל ב, א), וקאים ממרעא דליה, ונפיק מדינא שלים בגופיה ושלים בממוניה, עכ"ד עיי"ש"י. והיום רומז על ראש השנה כנ"ל (זוה"ק ח"ג רלא.), ומנטיח הכתוב אתם נצבים, כי יהיה לנו סמיכתא דשכינתא לעמוד על רגלינו וללאת מדינא

שלים ככולא, ויחדש עלינו שנה טובה, אמנ.

עוד יש לומר כי אמרו חז"ל (ברכות לה ע"ב) מקום שבעלי תשובה עומדים וכו', ובספר יערות דבש (ח"א דרוש טו) מדקדק על לשון עומדים שאמרו לבעלי תשובה, ומירך, כי בכח התשובה הוא בא צנתי גואי, ששם אין ישיבה אלא עמידה, בסוד (ישעיה ו, ב) שרפים עומדים. וכמו כספר ישמח משה שמוה הטעם נקרא הבעל תשובה אנשי מעמד, עיין שם פר' כי תבוא (ד"ה א"י והיה). וכל זה נרמז במקרא שלפנינו אתם נצבים 'היום' הרומז על ראש השנה כנ"ל, שהוא התחלת ימי התשובה, ומנטיח לנו הכתוב אתם נצבים, שחטשו תשובה שלמה ותהיו נקראים אנשי מעמד, יען בולכם לפני ה' אלקיכם, שתבואו אל צנתי גואי לפני ה' ששם אין ישיבה רק עמידה כנ"ל.

אג תרגום: בזמן שהשכינה סומכת את האדם מיד קול יוצא בן אדם עמוד על רגליך וקם מחולי שלו ויוצא מן הדין שלם בגופו ושלם בממונו.

עוד יש לומר, אתנו (כט, ט). שרומזו ב בראש השנה הנקרא היו חיי מזוני רויחי, שכל ו במלת נצבים, כי אמרו ח הוא לזה ויעמוד (מהלים ו הרי בניס נרמו בנצבים הבנים לדיקים, ונרמו בו אחוון בניס עם אות ל' לדיקים, וגם הממון נ דרך שאמרו חז"ל (פסמי של אדם מעמידים אותו צודאי נכלל בהבטחת נ האבן עזרא בחידתו והחיים עומדים, הרי נצבים היום שיהיה לנ טובה עם בני חיי מוון לזון, אנ

עוד יש לומר, כי מסיים למען ומתחיל אתם נצבים ה' (ר"ה ז ע"ב) במקרא (יש לו, אחזהו דבר שצריך זה גור דין עיי"ש. וצנ מצואר להמשכת הרפ משכיל, שגור דין נ החטאים, ואמרו חז"ל

לומר בקשות בהתעוררות הלב, כמו כן יש אצל האדם עצמו התעוררות מיניה וביה, כשאומר בקשות ותחנות בהתעוררות וצועק וי לי, נתעורר ג"כ לפעמים שמתחיל להסתכל על עצמו מי צועק כך הלא וי לי ממש וצועק הפעם השנית וי לי בהתעוררות יותר:

רעא. ע"י שעושה ועובד הרבה את ה' זוכה לעזות דקדושה לדבר עם הרב והצדיק, וע"י שהוא מדבר עמו עי"ז נתעורר ביותר לעבוד את ה' נמצא שזה תלוי בזה. וכן יש כמה דברים בענין עבודת ה' שתלויים זה בזה ואין יודעין מהיכן ההתחלה כי כ"א מתחיל מחבירו:

רעב. כלל גדול בעבודת ה' שלא ישים לנגד עיניו כ"א אותו היום שעומד בו, הן בעסק פרנסה והצטרכותו צריך שלא יחשוב מיום לחבירו כמובא בספרים, וכן בעבודת ה' לא ישים לנגד עיניו כ"א אותו היום ואותה השעה לבד. כי כשרוצים לכנוס בעבודת ה' נדמה להאדם כאלו הוא משא כבד וא"א לו לישא משא כבד כזאת, אבל כשיחשוב שאין לו רק אותו היום לא יהיה לו משא כלל, גם שלא ידחה מיום ליום לאמור מחר אתחיל מחר אתפלל בכונה ובכח כראוי וכיוצא בזה, כי אין לו להאדם בעולמו כ"א אותו היום ואותה השעה שעומד בו, כי יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי, היום אם בקולו תשמעו (תהלים צ"ה) היום דייקא:

רעג. יש צדיקים גדולים מאד שהנשמות שממשיכים לבניהם הם בבחי' למעלה מששים רבוא נשמות ישראל: **רעד.** יש רשעים שעובדים ויגעים כל ימיהם כדי לעקר עצמו מהשם יתברך, כי אין להם תענוג מהעבירות והתאנות שלהם מחמת הנקודה הקדושה של קדושת ישראל שיש עדיין בתוכם, ע"כ הם יגעים כדי שיגיעו לכפירה גמורה, אבל היהדות שבהם אינה מנחת אותם, ודע שיש מהם כשמגיעין לכפירה גמורה

קיצור ליקוטי

גמורה בלי ספק אל הארצה. א) כל מצוה ונ מהם נרו אשרי הזוכה לזה כי ב) הצדיק שממית עו בגנזיא דמ רעו. אכילת שבת אין מיניה כי

צדיק

א) כשיש מחלוקת עי השונאים לו כי זה גורם שהשונא יב רוצה לראות בו, רק אדו להם כל הטובות, ועי"ז נ מחשב ב) וכל זה כשהחולק צדיקים בווד ומנשאין אותו עי"ז, וממ וזה צריך האדם לדעת כי רק לטובה, וצריך לבקש שהוא מחלוקת גמורה ח"ו ג) ע"י מחלוקת בא עו בא רפואה ופו ד) עיקר כבוד שבת יקרה מאד.

בעזרת ציוס א' לחדש השביעי (נחמיה ט, י)
 'ויאמר להם לכו אכלו משמנים ושמו ממתקים
 ואל תעלצו כי חדות ה' היא מעזכם', וכן
 משמע צפרק א' לשבעות ובעירובין ובהענין
 שאסור להתענות בראש השנה'. וכמו החתם
 סופר (דקשות) כי בעת יום הדין אשר כולנו
 נחונים בדין וחיל רעדה אוחז אוחזנו ציוס
 הזה, ואנו שוכחים מן הדין ושמתים ציוס
 הממלכה של מלך מלכי המלכים הקב"ה,
 והעזות הזו שיש לישראל גורם להפך להם
 לזכות ציוס הדין, וזהו דכתיב 'חדות ה' היא
 מעזכם'.

ונראה כי צומנינו אין זה דבר גדול לשמוח
 בראש השנה במלכות של הקב"ה,
 מאחר שאין לנו מרגישים את הדין הגדול,
 וחסר לנו באימת הדין, אולם אחר שהבאנו
 לעיל דברי המהרש"א יש לראות חומר הדין
 ציוס הגדול שאנו נחונים בו, ואנו רואים
 ומצינים כי באמת על פי שורת הדין הרי
 אנו כולנו מחים, ונריכים לחיית המתים
 ברחמים רבים, ולאחר הכרה זו כאשר שוכחים
 הכל ועוסקים בשמחת המלכות של הקב"ה,

ממילא יהיה השמחה דבר גדול עבורינו ולזכות
 בעדו ציוס הדין.

ובזה יובן מה שכתב בספר כתר ראש (אות
 קג) על השמחה הגדולה שהיתה שורה
 על הגאון מוילנא זי"ע בעת התקיעות, שהוא
 זמן של יראה וחרדה כדכתיב (עמוס ג, ו) 'אם
 יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו', וכאשר
 שוכחים החרדה ועוסקים בתקיעות ומכוונים
 את הלב בצוונה שעל ידי התקיעה ממליכים
 את הקב"ה, זהו הוא הזכות שגורם שבעת
 התקיעות הקב"ה יושב על כסא רחמים.

אומרים בתפלת שמונה עשרה 'ובכן לדיקים
 יראו וישמחו', דהיינו יש כאן לירוף
 של צ' בחינות 'יראה ושמחה', דכתחילה יראה
 ואחר כך מניחים היראה עבור שמחה, וזהו
 סוד המתקת הדינים ויניאה ממוות לחיים
 בראש השנה. 'יראו וישמחו' עולה בגימטריא
 שופר עם הכולל, כי זה עבודת השופר לראת
 מן היראה אל מדת השמחה צהמלכת הצורא,
 ועל ידי זה זוכים לחסדי ה' ית' לכסא של
 רחמים.

שופר רומז על הסתכלות על ההוה ולתשובה שלימה

המודד שבעים אמה חבלים צידו, לא נשאר
 לו צידו לעולם רק טפח, שהרי זה שמדד
 כבר הוא חוץ לידו, ומה שלא מדד עדיין
 איננו צידו, נמצא שאין לו רק הטפח שאוחזו
 בחוץ ידו, כן המה ימי האדם מה שעבר
 אין, ומה שעחיד עדיין לא בא. עכדה"ק.

והנה דבר זה הוא יסוד התשובה, כי עיקר
 המונע מהאדם לעשות תשובה, שסבור
 בלבו אין יכול במצבו לשנות את דרכו, שהרי
 העבר הוא מלא חסרונות ופגמים והרבה

שופר רומז על הסתכלות על ההוה ולתשובה שלימה
 איתא בגמרא (ר"ה טו:) 'זכמה שיעור תקיעה,
 פירש רבן שמעון בן גמליאל כדי
 שיאחזנו צידו ויראה לכאן ולכאן'. וכתב המאירי
 (נה"ט) דשיעורו טפח, ושיעור זה אפילו
 אם יש לו יד קטן, ולא גזרינן דנראה שתוקע
 לתוך ידו, אלא כל שיעורו טפח, ויש לבאר
 הענין בשיעור זה הנרמז לעבודת השי"ת.

דוד המלך ע"ה אמר בתהלים (לט, ו) 'הנה
 טפחות נחמה ימי', ופירש הרבי ר'
 בונם מפרשיקחא זי"ע דהוא משל לאדם

מעשים אשר אין כבו
 ומוסיף במחשבתו על
 רבות לימי חייו, ונריך
 להיות טוב בכל השנים
 לו כאינו בר השגה
 תשובה, וכן כתבו הספי
 חז"ל (צ"ר כא, ו) 'ועת
 היינו שזה הנקודה הי
 תשובה, לחשוב רק על
 על העבר ולא על הער
 המעשים שעשה בעבר,
 לעמיד, וזהו כוונת דוד
 נחמה ימי', כי כל יום
 שרק זה הוא צידו, ונ
 העבר ועל העחיד, ונמנו

והנה תקיעת שופר מר
 דאיחא במדרש
 מלשון 'שפרו מעשיכם',
 גאון אחד מהטעמים
 השנה, כיון שקול השון
 העם בתשובה, על דר
 'אם יתקע שופר בעיר
 לומר שזהו הרמז של
 בשופר, להודיע לכל אז
 לו לדאוג רק על היום
 יהיה ביכולתו לשפר את
 גם כן מה שנקרא ראש
 צוה"ק (פנחס ללא). 'ה
 כי עבודת ראש השנה
 היום הזה שהוא עומד
 לעשות מה ש

אומרים בתפלה בר
 תחילת מעש
 האדם שעל ידו נשלמה ר

דבר גדול עבורינו ולזכות
ביום הדין.

ב בספר כתר ראש (אות
וה הגדולה שהיתה שורה
'ע צעת המקיעות, שהוא
כדכתיב (עמוס ג, ו) 'אם
ועם לא יתחדו', וכאשר
פקים בתקיעות ומכוונים
ל ידי התקיעה ממליכים
יא הזכות שגורם שצעת
יושב על כסא רחמים.

נונה עשרה 'ובכן לדיקים
זו, דהיינו יש כאן צירוף
ושמחה', דבתחילה יראה
'ראה עבור שמחה, וזהו
ז וילאה ממוות לחיים
יישמחו' עולה בגימטריא
זה עבודת השופר ללא
השמחה בהמלכת הצורא,
חסדי ה' ית' לכסא של
זמים.

שלימה

חבלים בידו, לא נשאר
טפח, שהרי זה שמדד
ומה שלא מדד עדיין
אין לו רק הטפח שאוחזו
ימי האדם מה שעבר
דיין לא בא. עכדה"ק.

יסוד התשובה, כי עיקר
לעשות תשובה, שסבור
לשנות את דרכו, שהרי
ערנות ופגמים והרבה

מעשים אשר אין כבר בידו עוד לתקנם,
ומוסיף במחשבתו על להבא שיש עוד שנים
רבות לימי חייו, וצריך עתה לקבל על עצמו
להיות טוב בכל השנים הללו, ודבר זה נראה
לו כאילו בר השגה ולכן נמנע מלעשות
תשובה, וכן כתבו הספ"ק לבאר מה שאמרו
חז"ל (ב"ר כא, ו) 'ועתה הוא לשון תשובה',
היינו שזה הנקודה היכולה להביא אדם לידי
תשובה, לחשוב רק על הרגע של עתה ולא
על העבר ולא על העתיד, ואז לא יפריע לו
המעשים שעשה בעבר, ולא העול של הקבלה
לעתיד, וזהו כוונת דוד המלך 'הנה טפחות
נחתה ימי', כי כל יום הוא בצחינת 'טפח'
שרק זה הוא בידו, וממילא אינו דואג על
העבר ועל העתיד, ונמצא כל ימיו הם בתשובה.

והנה תקיעת שופר מרמז על עשיית התשובה
כדאיתא במדרש (ויק"ר כט, ו) שהוא
מלשון 'שפרו מעשיכם', וכן כתב רבינו סעדיה
גאון אחד מהטעמים לתקיעת שופר בראש
השנה, כיון שקול השופר בא לעורר את כל
העם בתשובה, על דרך דכתיב (עמוס ג, ו)
'אם יחקע שופר בעיר ועם לא יתחדו', ויש
לומר שזהו הרמז של השיעור טפח שיש
בשופר, להודיע לכל אדם בראש השנה שאין
לו לדאוג רק על היום מה שנמצא בידו, וכך
יהיה ביכולתו לשפר את דרכו, וזהו יש להבין
גם כן מה שנקרא ראש השנה 'היום' כדאיתא
בזוה"ק (פנחס רלא). 'היום לא ראש השנה',
כי עבודת ראש השנה הוא לחשוב רק על
היום הזה שהוא עומד בו, ועל ידי זה יכול
לעשות מה שמוטל עליו.

אומרים בתפלה בראש השנה 'זה היום
תחילת מעשיך', וקאי על בריאת
האדם שעל ידו נשלמה תכלית מעשה בראשית,

שהוא עיקר רצונו של הקב"ה בבריאת העולם.
וכיון שבראש השנה נברא העולם, ממילא
כאשר בא ראש השנה בכל שנה ושנה, מתחדש
שוב מה שנעשה בעת בריאת העולם, והחיות
שבאדם חוזר ומתחדש בחיות חדשה ביום
הזה, ולפי זה כל מה שנתהווה אף בבריאת
אשת האדם חוה הנאמר עליה (בראשית ג, כ)
'היתה אם כל חי', חוזר ונתהווה לכל בת
ישראל בכל ראש השנה, ואמרו חז"ל (ב"ר יח,
ג) 'ועל כל אבר ואבר שהיה צורא בה היה
אומר לה תהא אשה נועה אשה נועה',
ובראש השנה שמתחדש הבריאה של האדם
ובריאת האשה, נאמר שוב צווי זה 'תהא אשה
נועה', ומכאן שצריך להתחזק בעניני הנגיעות
בראש השנה.

שמעתי כי צעת הכנסי' הגדולה הראשונה
שהיה באולם גדול מאוד, והנשים
היו נמצאות למעלה בקומה גבוהה מאוד,
ונתעוררה שאלה אם יש צורך במחילה כיון
שהם נמצאים בקומה עליונה, ושאלו את מרן
החפץ חיים ז"ע ואמר, כי הקללה הכי חמורה
שיש בחורה הוא מה שנאמר (דברים כג, טו)
'והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר
ושב מאחרריך', חלילה הקב"ה יעווב את עמו,
והוסיף כאשר יש שאלה של קללה זו, צריכין
להחמיר עד הסוף, והביאור להמורה מלווה
את בני ישראל 'והיה מחניך קדוש ולא יראה
בך ערות דבר', ועל ידי שמירת דבר זה יזכו
להשראת שכינה בכלל ישראל, ולהפך אם יש
חס ושלום פרכה בקדושת ישראל, אזי מזהירה
המורה שיהיה סילוק השכינה רח"ל.

וביותר ביום הגדול והנורא ראש השנה שכל
מהותו והתפלה שבו הוא עבור
התגלות והמלכת כבוד השכינה, כמו שמבקשים